

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóca apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 14 fil., a doua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»
in
Blaş.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XII.

Blaş 29 Martie 1902.

Numărul 13.

EPITAFIU.

Familia repausatului fost ministru president Coloman Tisza a oprit din jurul cosciugului decedatului său membru ori ce manifestație din partea autorităților publice ale țării. S'a îndestulit cu ceremonialul religios.

Spun unii, că mândria și ambiția vătămă ar fi fost cauza la ținuta acesta a familiei. Ei au ținut prea pitici pe politicianii de azi, ca să pótă aduce tribut cuvenit repausatului.

Nu scim ce e în lucru. Dar noi vrem să fim mai imparțiali. Nu credem, că familia Tisza să fi fost atât de închisută și superbă, în cât să desprețuască pe actualii conducători din fruntea țării. Mórtea înfrânge și capetele cele mai orgolióse. Și în urma urmelor nu pótă fi nici în interesul generații tinere a familiei Tisza, ca ast fel să se pună în conflict cu cei de la putere.

Noi credem, că alt motiv i-a îndemnat pe ei la ținuta lor.

Va fi fost înainte de tóte pietatea față de capul familiei, care alt fel ca om privat, a fost simplu și puritan în moravuri, neîubitor de pompe deserte.

Dar va fi fost pótă și considerația, că rezultatele politicei urmate de repausatul nu sînt de așa, în cât să fie locul la pompe mari, la discursuri splendide, la tãmbălãu fără trebã.

Într'adevăr în repausatul Coloman Tisza a apus în mormînt întemeiatorul unui sistem de guvernament, a sistemului actual de guvernare.

Și cari sînt óre efectele acestui sistem?

A le înșira într'un scurt articol de ziar este cu neputință. O bibliotecă s'ar puté scrie despre străformarea, ce pe tóte terenele vieții publice și private a produs'o sistemul de guvernare inaugurat de repausatul Tisza.

Ei ca stegar al liberalismului a proclamat supremația statului în înțelesul doctrinar al liberalismului: a divinizat adecã statul, subordinând tóte instituțiunile acestei zeități.

Urmare a acestui principiu a fost restringerea treptată a tuturor libertăților publice și private.

Bisericile au fost tóte restrînse în drepturile lor autonome — afarã de cea protestantă și afarã de Jidovi. Dreptul de întrunire și de asociare s'a făcut ilusoriu.

Pe terenul economic urcarea dărilor s'a continuat din an în an. Venitele singuraticilor s'au ciuntat. Dreptul de regal, industriile mici s'au stors în mod nedemn din mânia privaților, ca să se sature tot mai mult molochul numit stat.

Pe terenul drepturilor cetățenești s'a croit legea electorală, care nu mai are pãreche în lumea civilizată și s'au croit zece titluri de alegători și s'au împãrțit cercurile electorale ast fel, în cât adevărata voință a locuitorilor genuini ai țării, nici când să nu se pótă valida. Și ca să nu lipsescã cununa, s'a menținut în aceeași țară unificată două legi electorale, ca ast fel și mai mult să se ia posibilitatea unei reprezentări proporționate și drepte în parlamentul țării.

Și tóte aceste s'au făcut cu un singur scop: cu scopul de a întări elementul magiar în dauna popórelor conlocuitoare nemagiare.

Basa politiceii șoviniste de stat a pus'o Tisza. Și politica acesta s'a făcut de atunci dogmã.

Are înse elementul magiar folos adevărat din politica acesta?

Sînt dorã magiarii mai bogăți azi, de cum erau înainte de inaugurarea acestei politice?

Nu cetim óre, că an de an o mulțime de moșii nobilitare ajung pe mâinile unor capitaliști din alte țări? Nu vedem zilnic pe concetățenii jidovi ocupând curiile superbe ale aristocrației vechi din țară?

Și ce e cu micii proprietari magiar? Peste tot óre mai sînt ast fel de proprietari? Măcar acestia dădeau contingentul oficialilor de la stat și de la comitate? Unde sînt ei? Unde sînt moșiile lor? Ei sînt finanți, notari, matriculanți, oficiali de dare, catastru, șcl. Er moșiile lor au ajuns pe mâinile boltașului din sat, în schimb pentru sare, pipër, și pentru câte un mic împrumut transitor.

Și unde sînt industriașii mici magiar? Portari pe la gări, conducători de tren, gendarmi, șcl.

Elementul magiar n'are decî folos din politica inaugurată de repausatul Tisza. Firesce n'au folos nici elementele nemagiare. Aceste staú și mai rău; sînt silite să ia lumea în cap, să mERGã în America, pentru că țara lor, care i-a nãscut și ale cărei glii cu sãngele pãrinților lor s'au udat, nu-i mai ocrotesc.

Dacă cu cadavrul lui Tisza ar fi apus în mormînt și sistemul de guvernare inaugurat de dînsul, am zice: ierte-i Dumnezeu! Și ne-am întorce ochii spre viitor.

Dar n'a murit cu dînsul sistemul. Se continuã. Nu este cine să începã întórcerea spre bine. Șovinismul de rasã orbesce pe toți. Și țara grãbesce cu pași repezi spre ruinã.

Tóte sînt înzãdar. În contra naturei nu să pótă lucra, pentru că ce este în potriua naturei, este în potriua lui Dumnezeu.

Tendința de a face din țara acesta poliglotã o țară cu o singurã națiune de o singura limbã, e o tendința contrarã naturei și prin urmare contrarã lui Dumnezeu.

Tendința nu se pótă realiza și trebuie să fie pedepsită ca o resculare în potriua Atotputernicului Creator.

Pedepsa o vedem cu toții, o simțim cu toții, magiarii în tocmai ca și noi.

Și totuși nu se destéptã cei de la putere. Ei vED cum slãbesc puterile țării. Azi mâne nu va mai fi cine să lucre pãmîntul acesta, care ne nutresce pe toți. Azi mâne nu va mai fi cine să aperse mormintele, unde zac osemintele pãrinților nostri. Puterile cele mai vigoróse își cautã altã țară, unde a fi român nu e pecat, unde a lucra e virtute, unde a cãstiga nu e rușine.

Aici vor rãmãné țarinele pustii, casele pãrãsite, crucele de pe morminte rEsturnate, bisericile góle, turnurile lãcaș cucuveicilor.

Er în mijlocul câmpiei pustiite va fi un mormînt, pe care va sta epitafiul acesta:

Aici zace întemeietorul liberalismului și pãrintele șovinismului.

De la iubileul Episcopului Pavel.

Cu prilejul iubileului său preotesc de 50 de ani Escelența Sa Episcopul Oradei-mari a fost obiectul celor mai vii manifestațiuni de simpatie.

În ziua iubilarã, în catedrala din Orade s'a sEVIRȘIT sfînta liturgie pontificãnd prepositul Kóváry. Au asistat delegatul cardinalului Selauch, doi reprezentanți ai capitului romano-catolic de Orade, elevii seminariului teologic, sub conducerea alor doi profesori și multã altã inteligență. Escelența Sa,

retras în Slatina, a servit în biserica parochială sfânta liturgie de mulțumită Celui ce 50 ani i-a dat să aducă prin mâinile sale jertfă necrunțată.

Maiestatea Sa i-a adresat următoarea telegramă de felicitare:

„Vă felicit din prilejul aniversării a 50 a preoției și doresc, ca Provedința Dumnezească să Vă țină încă mulți ani spre binele patriei și a bisericii.”

Tot cu această ocaziune i-a conferit ordul „Coroana de fier” cl. I.

De asemenea a mai primit o mulțime de felicitări din partea ministrului Széll, primatului Vaszary, P. S. Lor Episcopii romano-catolici, greco-catolici, de la Escel. Sa Mitrop. Mețianu și de la multă inteligență laică.

Escelența Sa Mitropolitul Victor i-a trimis următoarea felicitare foarte cordială:

Nr. 1641—1902.

Escelenția Văstră!

Prea sfințite Domnule Episcop!

Frate în Christos Preavenerande!

În presara zilei fauste, în care avem mângâierea de a serba aniversariul al cincizecilea de la chirotonia Escelenției Văstre de preot: dați-mi voie de a Vă saluta cordial și de a Vă prezenta anguriile frățești cele mai sincere și căldurose.

Închinu-mă Providenței, că se îndură a părtini osebit alma Diecesăa Oradei-mari, scutind viața arhipăstorului ei; ferice și de diecesele acele, unde Escelenția Văstră servind altariului Domnului, lucrul apostolice îl impliniră cu ferbințală tineretelor și cu puterea bărbăției.

Zelul casei Domnului și până la aceste venerande bătrânețe ve pune de exemplu strălucit Nouă cestor de acum și următorilor noștri. Cele ce ați sacrificat și eluptat în interesul Sfintei Biserici ați să stărbă admirațiunea fraților și a fiilor, de odată ați să și asecură pomenirea Escelenței Văstre tributul recunoștinții până la posteritatea cea mai depărtată.

Dar și binecuvântare să Vă petrecă toți pașii întru lungime de zile.

Recomându-mă simțimentelor prețioase și remăn cu venerațiune adincă

Al Escelenței Văstre Preasfințite

Blaș în 20/7 Martie 1902.

umilit frate în Christos:

Dr. Victor Mihályi,

Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Julia și Făgăraș.

De asemenea Venerabilul Capitlu mitropolitan a adresat ilustrului iubilant o felicitare concipiat în terminii cei mai afectuoși. Ilustritatea Sa Episcopul Lugoșului Dr. Demetriu Radu a felicitat pe Escel. Sa Pavel prin următoarea adresă-

Nr. 628—1902.

Escelență,

Prea sfințite Dómne, Dómne.

În préjma aniversării de 50 de ani de la fericitul moment în care prin punerea mânilor arhieresci pe capul Tău, Escelența Ta a fost introdus în Sanctuarul Domnului, ca preot din Legea nouă — ne împlinim o mare și foarte plăcută datorință, aducându-ți și noi, Episcopul, clerul și poporul din Diecesăa Lugoșului, omagiul felicitărilor noastre.

Și facem această. Prea Săntite Dómne, cu totă însuflețirea, și ne bucurăm și noi cu

inimile deschise de obstescă bucurie; pentru că deja de mult a ajuns și la noi vestea despre credința viuă, despre iubirea înflăcărată și despre cele alalte al Tale virtuți alese cu cari de o jumătate de veac slujesci la Altarul Domnului; pentru că și noi cunoștem ostenele încordate, silințele neadormite, zelul statornic și jertfirile de tot felul și mari forte, prin cari, în acest timp îndelungat, ați contribuit la ridicarea prestigiului sfintei noastre Biserici, promovând interesele ei și apărând ale sale drepturi sacre: pentru că și noi cu toții admirăm creațiunile monumentale de binefacere, cu cari ați îmbogățit instituțiunile culturale ale neamului românesc.

Laudă și mulțumită adncem așa dar Tatălui ceresc, căci pe Escelența Ta, pe fi Diecesei încredințate păstoririi Tale, și pe noi toți ne-a învrednicit să ajungem o zi așa de însemnată; și apoi cu glasul umilit al rugăciunilor noastre mai cerem de la Dumnezeu, ca îmbelșugarea darurilor Sale peste Tine trimițându-o neconținut, să-Ți dea ajutorul, spre a pute duce și pe mai departe întru îndeplinire gândurile bune și mari, ce le nutrești față de propășirea neincetată a bisericii greco-catolice române, și să poți purta cu sănătate sarcina misiunii apostolice întru lungime de ani fericiți.

Escelență,

Prea Sfințite Dómne, Dómne

La mulți ani!

Dat în Lugoș, din ședința consistorială ținută la 13 Martie 1902.

Demetriu Radu

Episcopul Lugoșului.

Pe lângă acesta, Esc. Sa iubilantele a fost felicitat din Lugoș pe cale telegrafică din partea Ven. Capitlu al

FEUILLETON.

Plagiatură—geșeft.

Săptămâna trecută un ziar de al nostru, zile de a rindul, publica nesce preținse plagiate de a unui dignitar bisericesc.

Spun drept, că n'am cetit tot ce se scria, dar de curios am aruncat mai tot de una, câte o privire asupra celor ce se spuneau acolo. Și cum, titula acesta am cetit-o zi de zi, mi-am adus aminte, că pe masa mea de scris de multă vreme stău două cărți, cari așteptă să le deschid. Pravul a început a le acoperi și uitarea așî întinde vëlul său peste ele. Dar etă că n'am avut parte de linisce. Mereu îmi suna în urechi, pe toate notele musicale cele două cuvinte: plagiatură—geșeft, plagiatură—geșeft. N'am avut încărău, m'am esecutat. Am apucat nervos celea două cărți, cari așî aprôpe aceeași mărime, sînt scrise în aceeași limbă și tracteză aceeași materie, se deosebesc puțin în titulă, autori și felul cum se presentă: una e broșată, cealaltă legată. Numele uneia e: Curs elementar de istoria omenirii de Teodor Ionescu, fost profesor de istorie, continuat și revêdut de Ion C. Georgian, profesor de istorie la liceul Sf. Sava III. Istoria nouă. București 1892 — Cealaltă are următorul titlu: Istoria Universală pentru școlile secundare de . . . (cetitorul nu fie curios, numele autorului nu împôrtă) Volumul III. Evul nou. Editura librării Nicolae I. Ciurcu, Brașov. 1897.

Permită cetitorul iubit să esplic parantesă deschisă mai sus. Am spus, că autorul nu împôrtă, pentru că e între noi, are buu nume, și poziție destul de frumôsă, de ce să-l turburăm în frumosele-i vise de literat cu trecere și cu renume în mijlocul acestui neam nemernic. Și să mai spunem că stă așa de aprôpe de aceia, cari își băteau piepturile și strigau: în mijlocul amicilor noștri nu se afla nime, cari ar puté fi acusat cu păcate de acestea!

• E mare vorba această, și denôtă un gram destul de mare de . . . ambiție și încredere, și cum sîntem acum în aceste zile de pocăință, pôte nu strică nici amicilor de la ziarul din vorbă puțină abnegare și recunoșcere a slăbiciunilor proprii.

Se arătăm câteva, sau ca să vorbim să precépă și cei de dincolo, să punem pe di . . . pe două colone. Spre a fi bine înțeleși și spre a fi feriți de greșala, ca într'un moment de grabă să uităm, că ne-am propus a nu spune numele autorului, vom zice: București, pentru istoria de dincolo și Brașov, pentru istoria fostului profesor la Brașov.

București.

Papismul era cu totul decădut și corupt. Alexandru Borgia, pentru că să asigure pământuri fiilor sel Cesare și Lucreția, amindoi vestiți prin desfrui și crimele lor, nu se sîi a întrebunța otrava și cuțitul în potrița vrășmașilor sel. Papa Iuliu II ceru de la Michel Angelo să-l facă

Brașov.

Clerul era decădut și corupt. Papa Alexandru VI Borgia, de dragul copiilor sel Cesar și Lucreția, amindoi vestiți prin crime și desfrui, întrebunța otrava, și cuțitul împotriva vrășmașilor. Papa Iuliu II ceruse de la Michel Angelo să-l facă o statuă, care să-l înfățișeze nu cu evangelia

o statuă, care să-l înfățișeze, nu cu Evangelia în mână, ci cu sabia, și nu binecuvântând, ci amenințând orașele Italiene.

Pag. 5.

Martin Luther s'a născut la Eisleben în Saxonia, la 10 Novembre 1483. El era fiu de țaran și fără mijloce bănesci. De timpuriu fu trimis ca să învețe la școlă din Eisenach. . . La Eisenach Luther învăță teologia, dreptul și musica.

Din Eisenach se duse la universitatea din Erfurt unde . . . petrecu viața șgomotôsă a studenților din timpul său, umblând din timpuriu, purtând spada și cuțitul la brâu și luând parte la petrecerile nebnatice a le tinerilor de vrîsta sa. Dar o întâmplare (un amic al său fusese omorît de trăsnet lângă dinsul), îl făcu să-și schimbe felul vieții și se călugări, închiidându-se în mănăstirea Augustinilor din Erfurt.

Pag. 80.

Fiind trimis la Roma, cu misiunea de a potoli o cêrtă, ce se ivise între călugării augustini, el

în mână, ci cu sabia, și nu binecuvântând, ci amenințând orașele Italiene.

Martin Luther s'a născut la Eisleben în Saxonia, la 10 Novembre 1483. Părinții lui erau băieși (miner) săraci. De timpuriu fu trimis ca să învețe la școlă din Eisenach, unde a și studiat teologia și drepturile. De la Eisenach se duse la universitatea din Erfurt unde, petrecu și el viața șgomotôsă a studenților din timpul său, umblând la vînătoare, purtând spada și cuțitul la brâu și luând parte la petrecerile nebnatice ale tinerilor de vrîsta sa. S'a întâmplat înse odată, că un amic al său a fost omorît de trăsnet lângă dinsul. Acesta întâmplare făcu o adincă impresiune asupra tinerului Luther. Își schimbă felul vieții și călugări, ducându-se întră în mănăstirea călugărilor din Erfurt.

fiind odată trimis la Roma, cu misiunea de a potoli o cêrtă, ce se ivise între călugării augustini, Luther

bisericeii catedrale și din partea inteligenței gr. cat. române.

P. S. Sa Episcopul Radu era hotărât să meargă în persoană la Orade, pentru Îubileu; după ce înse Escelenția Sa a preferit, cum să știe, a petrece ziua cea mare în totă liniscea la Slatina, ast fel și Prea Sfinția Sa a rămas la Reședința sa în Lugos, trimițând și pe cale telegrafică felicitările sale personale.

Redacția foii noastre s'a grăbit a presenta și din a sa parte cele mai respectuoase omagii Marelui Arhiepiscop.

La Blaș, mulți dintre membrii distinși ai inteligenței, în loc de felicitare au subscris unele sume la fondul pentru masa studenților. Etă lista celor ce au serbat ast fel iubilul marelui prelat:

S. P. Matei, Dr. A. Bunea, Dr. Vas. Hossu, canonic; I. Br. Hodos, Dr. Iuliu Maniu câte 5 cor.; Bas. Rațiu, rect. sem. 4 cor.; D-na A. n. Solomon, dir. intern. de fetițe 3 cor.; G. Pop, can., Dr. V. Suci, prof., Dr. Eug. Solomon, med. câte 2 cor. Dr. E. Dăianu, Dr. I. Rațiu, Dr. A. Chețian, Ioan Fodor profesori, V. C. Maior, Ales. de Herbay, Ioan Pinca (Cergăul-mare), Aur. P. Bota, prof., G. Muntean, dir. prep., Emil Sabo, I. F. Negruțiu, G. Precup, profesori, câte 1 coronă. Total 50 cor.

Despre serbările ce s'au făcut la Beiuș, unde Escel. Sa mai ales și-a arătat dragostea față de tinerile mlădițe ale neamului românesc, publicăm mai în jos raportul corespondentului nostru.

Și cu această ocaziune reunim glasiurile noastre cu ale tuturor acelora, cari s'au grăbit a-și exprima din sinceritatea inimilor celea mai bine simțite felicitări

și încheiăm cu cuvintele iubitului nostru Mitropolit: „Dar și binecuvântare să-ți petrecă toți pașii întru lungime de zile!“

Serbare iubilăra în Beiuș.

— Raport special al „Unirii“. —

Beiuș, 21 Martie 1902.

Cinci-zece de ani trecură, de când Escelenția Sa, prea bunul Episcop Michail Pavel, a servit prima jertfă la altarul Domnului. Vreme considerabilă în viața omenească! Cât de mulți sînt omenii, cărora a trăi nu li se dă atîta! Un dar special, o binecuvântare cerescă vedem în cazul present, un favor al celui de sus, dat neamului nostru mult cercat, când ni-l'a conservat „întreg, sănătos, întru zile îndelungate“ pe El, carele totă viața sa, tot avutul, toate grijile sale, le-a jertfit bisericeii și neamului său românesc. Al nostru este El, Părintele nostru cel bun, pe carele Provedința divină l'a trimis, ca răsămperătorul, regeneratorul eparchiei Sale, ca exemplar de urmărit în ale credinței și iubirei de neam și de biserică, ca felinar conducător în lupta grea contra inamicilor bisericeii și a cultului nostru național, ca exemplu în lucrarea neobosită și rodnică, ca prototipul smereniei creștinești, ce nu doarece lauda omenilor, recunoștința vremelnică, nu vindează popularitate și înmuri trecătoare, face binele pentru că așa îi dictază inima, lucră zi și noapte în tăcere pentru idealul sublim: „credința și cultură“.

Apostolii nemuritori ai neamului nostru Maior Clain, Șincai și Vulcan împrenă cu noi iubilăza, căci în Pavel și-au găsit drept urmaș al ideilor, al căror propovăduitori vrednici erau; prin el, cuvîntul lor trup s'a făcut.

Și cum nu va salta de bucurie inima noastră, cum nu vom iubila noi beiușenii, când partea leului din binefacerile lui, chiar noi am primit-o?

Bine a știut Părintele Episcop, că propășirea neamului românesc, existența și viitorul, numai prin asigurarea cultului național să pôte efeptui.

Nu vorbim de celelalte ale Lui binefaceri, ne mărginim numai la celea, prin cari a ridicat nivelul aședemintelor culturale din Beiuș, prin cari l'a potențiat puterea culturală, i-a asigurat poziția de a fi în cercuri și mai largi, centru al cultului românesc. Jertfe enorme, lupte teribile s'au recerut. El n'a cruțat jertfa, luptat-a neînfrant, și când în vâlmășala luptei ni-se părea, că stindardul a cădut, vedem la moment, cum falnic se înalță bravul luptător și stindardul cultului, sfășiat puțin, îl duce la isbândă. Și fălfae acest mare semn și ar asupra institutelor noastre culturale, căci ochii Lui neadormiți veghiéză asupra lor și fericiți vom fi, până când acest inger păzitor ne va conduce, până când mâna Lui părintească ne va ocroti.

Tineretul institutelor din Beiuș și-a manifestat iubirea și alipirea prin festivități școlare, cărora le-a pmes o liturgie solemnă împrenată cu Doxologia cea mare în biserică parochială.

Atât școlia de fetițe și internatul de fete, pe cum și gimnasiul a aranjat câte o festivitate în onorea Îubilantului în semn de neclintită dragoste către acela, care le este adevărat Părinte, dând espresione dorinței sincere, ca înduratul Dumnezeu, care ni l'a dat, să ni-l conserve încă la mulți ani.

În ziua de 21 crt. la ore 9 dim. s'a celebrat sfînta liurgie, pontificând dl protopop Antal, asistat de directorul gimnasial Ioan Butean, profesorii Bule, Dr. Fl.

plecă cu o adevărată cucernicie și evlavie; făcu drumul până la Roma pe jos, postind și oprindu-se pretutindeni să asculte liturgia . . . în drumul său prin Italia, întâlni preoții desfrinați și ignoranți cari își băteau joc de celea sfînte. El însuși zise mai târziu: „N'asf fi voit să ved Roma chiar de mi s'ar fi dat o sută de mii de florini. Crimele în această cetate sînt de necredut.“

Pag. 81.

Papa Leon X doria să termine mai repede construirea bisericeii Sf. Petru din Roma, înse n'ave banii. De aceea se hotări să pună în vinzare indulgențe. Aceste indulgențe erau un fel de diplome pentru iertarea păcatelor, cari se vindeau pe bani credincioșilor cel mai criminali omeni cumpărau iertarea păcatelor chiar pentru viitor.

Cu vinderea lor fu însărcinat în Germania dominicanul Tetzl, un călugăr desfrinat, care comise cele mai nerușinate scandaluri.

avu ocazie să se convingă despre decadența intristătoare a bisericeii apusene. De unde el plecase pe jos cu adevărată cucernicie și evlavie, postind și oprindu-se pretutindeni să asculte sf. liturgie, preoții și călugării din Italia își băteau joc de celea sfînte. „N'asf fi voit să ved Roma — zice Luther însuși — chiar de mi s'ar fi dat o sută de mii de floreni. Crimele diu această cetate sînt de necrezut.“

Pag. 6.

Papa Leo X voind să termine zidirea bisericeii sf. Petru din Roma, se hotări să pună la vinzare indulgențe. Aceste indulgențe erau un fel de diplome pentru iertarea păcatelor, cari se vindeau pe bani credincioșilor. Cel mai criminali omeni cumpărau iertarea păcatelor chiar și pentru viitor.

Cu vinderea indulgențelor în Germania a fost însărcinat Tetzl, un călugăr desfrinat, care săvîrșia cele mai nerușinate abuzuri cu indulgențele.

Luther se intristă până în adâncul inimii, când vedu acest comerț cu cele sfînte, care arată gradul de înjosire, până unde ajunsese Biserica.

Pag. 82.

Și tot așa mai departe, urmând același sistem și același curs de idei cu profesorul de dincolo. Mai mult încă, la capitolul care tractează despre Jesuiți, simpaticul autor nu se rabdă a nu adauge că Jesuitului totuși îi era permis, căci după învățăturile lor „scopul scuză mijlocele.“ Se vede că dl autor nu știe, că bietii Jesuiți dau premii aceluia, care va pute să arete unde e cuprinsă „învățătura“ această în cărțile lor? Î-o spunem noi, pôte să aivă noroc. Recunoșcem că propoziția această nu e plagiată, dîni Ionescu-Georgian n'au știut-o. dl de la Brașov a fost mai forte a așternut-o pe hârtie din capul său. Nu putem de cât sa-l felicităm. De altcum maniera asta nu e nouă, la cel de o samă cu dl plagiator; a reedita frase hasardate, dar dovedite de minciunul sfruntate, e ceva de toate zilele.

Dar se continuăm mai departe:

București.

Carol IX (1560—1574) era numai de 10 ani, când fu proclamat rege, de aceea frinele guvernului le luă mama sa Caterina de Medicis. Această femeie era lacomă de putere, perfidă și dibace a fățări lucrurile. Cu toate că protestanții fură birniți de două ori,

Măhnit până în adîncul sufletului său de această rușine a bisericeii etc

Pag. 7.

Și tot așa mai departe, urmând același sistem și același curs de idei cu profesorul de dincolo. Mai mult încă, la capitolul care tractează despre Jesuiți, simpaticul autor nu se rabdă a nu adauge că Jesuitului totuși îi era permis, căci după învățăturile lor „scopul scuză mijlocele.“ Se vede că dl autor nu știe, că bietii Jesuiți dau premii aceluia, care va pute să arete unde e cuprinsă „învățătura“ această în cărțile lor? Î-o spunem noi, pôte să aivă noroc. Recunoșcem că propoziția această nu e plagiată, dîni Ionescu-Georgian n'au știut-o. dl de la Brașov a fost mai forte a așternut-o pe hârtie din capul său. Nu putem de cât sa-l felicităm. De altcum maniera asta nu e nouă, la cel de o samă cu dl plagiator; a reedita frase hasardate, dar dovedite de minciunul sfruntate, e ceva de toate zilele.

Brașov.

Carol IX (1560—1574) era numai de 10 ani, când ajunsese pe tronul Franciei. Frânele guvernului le luă în mâinile sale mama regelui Caterina de Medicis, o femeie lacomă de stăpânire cu toate că protestanții au fost hătuți, totuși . . .

Caterina le acordă pacea de la Saint Germain în anul 1570. Prin această pace Ughenoșii câștigă dreptul, de a exercita cultul lor liber în tot regatul, egalitate de drepturi cu catolicii și patru cetăți de siguranță La Rochelle, Montanban, La Charité și Cognac.

Pag. 108.

Cea dintăi victimă a furiei catolicilor a fost Coligny, . . . îl aruncară pe fereastră, dar el se agăță cu mâinile de fierile ferestrelor . . . atunci îi tăiară degetele și nenorocitul Coligny cădu din al doilea rind în mâinile mulțimii care-l aștepta jos și-l sfășia numai de cât în bucăți.

Pag. 108.

Vă place vorba agățată? Ori cât is de aproape prietini nostri de la Brașov, de frații de dincolo, totuși vorba această nu s'a încetățenit încă la noi. Dl autor în zelul său nu s'a reflectat și s'a agățat de ea.

Și acum putem și termina aci, nu că dora n'am mai ave ce spicui, ci pentru simplul motiv, că credem de suficiente probe aduse. Etă dar, că și între „amicii“ respectabilului ziar, încă se afla persoane, cari plagiează mai mult de „două rinduri.“

prin pacea de Saint Germain (1570) hughenoșii câștigă dreptul de aș exercita cultul în totă țara și pentru siguranță mai primară și patru cetăți.

Pag. 35.

Cea dintăi victimă fu nefericitul Coligny; catolicii îl aruncară pe fereastră, dar el se agăță cu mâinile de fierile ferestrelor. Atunci înse cel de sus îi tăiară degetele și ast fel nenorocitul cădu pe stradă, unde mulțimea îi măcelări.

Pag. 36.

Stan. Ștefănică, Dumbravă, Coriol. Ardelean și Ilie Stan.

La sfârșit s'a cântat Doxologia cea mare. Aș asistat la această înălțătoare ceremonie religioasă și o mulțime de străini.

După terminarea serviciului divin, elevii gimnasiului au aranjat în sala de gimnastică un matineu festiv cu următorul program:

„Marș”, executat de orchestra societății.
 „Imn ocașional”, executat de corul bărbătesc.
 „Cuvînt de deschidere”, es. de dl prof. I. Kéri.
 „Mulți ani”, executat de corul bărbătesc.
 „Cătră Escelenția Sa Michail Pavel”, de Radu Cupariu, predată de Corneliu N. Pap octavan.
 „Poutpouri românesc”, executat de orchestra societății.
 „Frunză-frunzuliță”, de Musicescu, executat de corul mixt.
 „Fohászokodás”, de Berzsenyi D. pred. de Laur. Klein octavan.
 „Puisorul”, executat de corul băieților.
 „Marș”, executat de orchestra societății.

Dnul prof. Kéri a ținut un splendid cuvînt ocașional, în care aduce drept ideal tinerimii pe Escelenția Sa, a cărui inimă a fost tot de una plină de dragoste sinceră față cu deapropoșele său; pentru a cărui cultivare a jertfit atîta. Termină dorindu-i de la Dumnezeu sănătate și viață îndelungată.

Bine succese au fost și celelalte puncte din program, mulțumită și laudă conducătorii tinerimii prof. Bușita.

În aceeași zi au aranjat și fetițele o serbare domestică. La Dumineca Tomei, eventual vor aranja o festivitate mai mare la care va lua parte și Escelenția Sa iubitul nostru Episcop. *Betușanul.*

AUTONOMIA.

Sintem în posesiunea raportului stenografic al ședinței congresului autonomiei catolice, în care s'a pertractat, vorba vine, celea două scrisori ale Mitropolitului din Blaș.

Credem, că e bine să nu se trecă cu vederea peste această memorabilă „desbatere”, de aceea o dăm aci în traducere:

Președintele: On. Congres! Primul punct al ordinii de zi după hotărîrea din rîndul trecut ar fi (să auzim) desbaterea reprezentațiunii trimise de cătră Provincia bisericescă gr. cat. de Alba-Iulia și Făgăraș.

Îmi ieș libertatea a vă face cunoscut, că în una din reprezentațiunile acestea, care e adresată la Eminenția Sa Primatele, Provincia bisericescă cere, ca să se permită și Dieceselor sale organizarea independentă a autonomiei provinciale.

Cealaltă reprezentațiune e hîrtia Mitropolitului de Alba-Iulia, éráși adresată Eminenției Sale Primatului, prin care subterne reprezentațiunea de mai sus și în consecință cere și dorește, ca independența Provinciei bisericesci să se susțină și mai de parte și cu această îș motivéză absența de la conferința episcopescă.

Din cauză că Eminenția Sa Primatele, a transpus aceste două reprezentațiuni Congresului și de ore ce aceste două reprezentațiuni sînt adresate Eminenției Sale Primatului și nu Congresului, și de ore ce Congresul în ce privește conținutul lor, abia ar fi în poziția ca în cercul său de activitate, să hotărască asupra lor, îmi ieș libertate a ruga Onor. Congres să nu se dimită în desbaterea lor, (aprobări) fără, să redevă reprezentațiunile aceste Eminenției Sale, ca să binevoască a da răspuns (aprobări).

Ugron Gábor: On. Congres! O hotărîre meritore, trebne să cunoștem cuprinsul lor, pentru că numai atunci putem aduce o atare hotărîre, dacă am ști, că împlinirea acelor ce se cer în ele, că dispozițiile cerute și așteptate prin aceste rugări, nu cad în cercul de competență a congresului. Noi, față de celea două Provincii bisericesci absente, trebne să ne purtăm cu cea mai mare curtuozitate și prevenire, pentru că e foarte dureros, că o parte a catolicilor din Ungaria, diu motivul că au altă limbă liturgică, stau de o parte, și stănd de o parte vrea să facă din o parte a bisericii catolice o biserică națională deosebită, pe cum am încercat a ne alcătui și noi o biserică națională. De aceea On. Congres, m'aș ruga să binevoită a dispune cetirea acestor reprezentațiuni și după aceea a aduce hotărîrea; dar a hotărî asupra lor fără a le ceti, eu consider lucrul acesta de ceva ce nu corespunde nici demnității noastre, nici auctorității reprezentațiunilor. O dispoziție în merit, chiar când ar fi pentru respingere, numai atunci s'ar pute aduce, dacă am auzi rugările.

Molnár: Nu ne-au fost adresate none.

Preș.: Mai dorește cineva să vorbească?

Apponyi Albert: On. Congres! Dacă reprezentațiunile, de cari au fost vorba aici, ar fi fost adresate și îndreptate la Congres, necondiționat aș da drept stimatului meu amic antevorbitor și și eu aș fi de părere, că față de aceste două Provincii bisericesci, cari durere, au absentat, să ne purtăm cu cea mai mare compesantă și că numai simplu punerea de o parte a dorințelor lor subterne none, n'ar corespunde acestui compesant. Dar mă scuzați, constatându-se, că aceste reprezentanții n'au fost adresate congresului, că petenții peste tot nu cer și nici nu așteptă de la Congres să se pronunțe (așa e! drept!) fără exclusiv o cer această de la Primatele și numai atențiunea deosebită a Primatului față de el, a fost cauza, că aceste reprezentațiuni ni-s'au făcut cunoscute și none, fără de a ne fi provocat la nici un fel de acțiune, mie mi-se pare, că stă lucrul chiar întors și am greși în contra considerațiilor față de acele Provincii bisericesci, dacă ne-am da părerea în o chestiune și le-am da răspuns în o cauză, de care ei nu ne-au întrebat (aprobări). Din aceste considerații — apretînd în principiu punctul de vedere a stimatului meu amic — susțin, că nu-i de lipsă să cunoștem conținutul reprezentațiunilor, ca să constatăm, că ele nu sînt adresate Congresului și că de la acesta nu cer absolut nici o declarațiune, și e destul numai această constatare, ca nu numai să fim scutiți de la o desbatere specială, ci și ca să o ținem de imposibilă, de aceea mă alătur și eu de enunțațiunea presidiului (aprobări).

Ugron Gábor: Îmi pare rău, că încă odată trebne să vorbesc, dar pe cum am înțeles eu referada presidiului, reprezentațiunile acelea cuprind în sine rugarea celor două Provincii bisericesci de aș organiza o autonomie proprie, ér spre aș organiza o autonomie proprie în Ungaria, Primatele nu le pôte da drept (mişcare). Să-mi lertați, dar pentru organizarea autonomiei catolice în Ungaria, nu Primatele a fost chemat de Maiestatea Sa, ci acest congres. În reprezentațiuni se pretind atari dispoziții, de cari bine au știut, că nu se țin de cercul de activitate al Primatului; de altă parte au știut și aceea, că Primatele este președintele acestui congres, și ast fel lui sînt de a se adresa toate petițiile. Dispunerea alegerilor în țară, rapoartele în cauza alegerilor, toate au fost de a se trimite Primatului, ca președinte al Congresului, de aceea află eu de logic și de necesar, ca congresul să dispună cetirea acelor reprezentațiuni și să le deie răspuns. De altcum, cum doriți, cum veți binevoi a hotărî, eu stau și rămân pe lângă punctul meu de vedere principal.

Dr. Simonyi Semadam Sándor: Escel. Vóstră Dle Președinte, stim. Congres! Confratele nostru, deputatul Ugron Gábor deja s'a dimis a tracta chestiunea în merit, fără de a pute ști și fără de a cunoște nici

noi cuprinsul acelor reprezentațiuni. Reprezentațiunile sînt adresate direct la persoana Eminenției Sale și nu la Eminenția Sa ca președinte al Congresului (Așa-i!) De aceea none ni-e absolut cu neputință a ne rosti asupra lor, de ore ce mandatele noastre nu se referesc la aceea, ca să reflectăm la scrisorile și reprezentațiunile celor de rit grecesc sau a ori și cui, pentru că mandatele noastre nu mai la aceea se referesc, că să ne alcătuiim propria noastră autonomie. De aceea lucrul acesta absolute nu se ține de noi și noi nici nu putem discuta asupra lui, mă rog dară a primi propunerea presidiului (aprobări).

Dr. Ságghi Gyula: Escel. Vóstră Dle Președinte, stim. Congres! (Înterumperi vii: votăm! să auzim!) Înainte de a mă rosti citez a adresa o scurtă și umilită întrebare Escel. Sale Dlui Președinte, pentru că răspunsul la această va fi hotărîtor asupra convicțiunii mele. Transpus'a Eminenția Sa Primatele aceste reprezentațiuni Congresului nu mai simplu spre a le lua la cunoștință sau spre a decide asupra lor? Această e mare deosebire, dacă au fost transpuse numai spre a fi luate la cunoștință, atunci mă alătur la propunerea presidiului, ér dacă ni-s'au transpus spre a decide asupra lor, atunci trebne să facem ceva.

Referentul Dr. Hoványi Gyula: Eminenția Sa Primatele a transpus reprezentațiunile aceste pur și simplu Escel. Sale dlui Szapáry.

Dr. Ságghi Gyula... fără ca să fi zis, că le transpune spre a fi luate la cunoștință?

Dr. Hoványi Gy.: Fără de nici o enunțațiune.

Dr. Ságghi Gy.: Ast fel amindoune se pot înțelege, și congresul, dacă ar voi, ar pute să le discute în cercul său de activitate, dar eu în starea actuală a chestiunii, acum când congresul a desbătut regulamentul de organizare a autonomiei regnicolare, când noi în acel regulament n'am făcut nici o dispozițiune, care să le pótă da asigurarea, că ei să vor pnté organiza deosebit — fiind chemați la acest congres, și la care, dacă n'au venit îi privește pe ei: în stadiul de față, mă alătur la propunerea presidiului și numai de aceea îl rog pe Escel. Sa dl președinte, să nu enunțe hotărîrea în tocmai pe cum și-a formulat propunerea, pentru că ast fel ușor ar da prilej la neînțelegeri, ci să binevoască a și-o formula așa, ca în ea să nu se cuprindă nici o recunoșcere a dorințelor și a pretensiunilor lor, ci hotărîrea simplaminte să se aducă așa: de vreme ce reprezentațiunile au fost adresate Eminenției Sale și Eminenția Sa n'a rugat Congresul să se rostescă asupra lor de aceea Congresul cu stimă retrimite scrisorile Eminenției Sale, — alta să nu se mai spună.

Președintele: Ne fiind nime insinuat la cuvînt, așa dar nedorind nime să vorbească pun întrebarea: Binevoită a Vă alătura la propunerea presidiului de a se retrimite reprezentațiunile la Eminenția Sa Primatele spre rezolvare? (Da! ba!) Dni cari primesc propunerea mă rog să se scóle (Se scóle). Majoritatea congresului se alătură și eu în acest înțeles și anunț hotărîrea.

Am aflat de consult să publicăm aceste însemnări stenografice, căci ele aruncă multă lumină asupra chipului nespus de ușuratic, cu care Congresul a trecut peste reprezentațiunile conferinței Episcopesci și a Escelenției Sale Mitropolitului Victor. Asupra acestor incuificabile purcederi noi ne-am spus cuvîntul nostru și ne pare nespus de bine, că el a câștigat aprobarea tuturor credincioșilor noștri.

În numărul viitor vom continua a da în traducere declarația dată de Escelenția Sa Mitropolitul Victor la scrisoarea Eminenției Sale Primatului, referitor la elaboratul comisiei de 9.

Revistă politică.

Transvaal. Se pare că pe câmpul de război e pe cale de a se face schimbare. Generalul Wolseley a plecat din ordinul regelui în Africa sudică, ca să studieze situația și să raporteze. De la raportul ce-l va prezenta, se va hotărî apoi continuarea sau încetarea războiului. După altă versiune misiunea lui Wolseley ar fi să cerce un mijloc pentru încheierea unei păci onorabile. În legătură cu acesta se anunță, că patru membrii ai guvernului transvalian au sosit la Pretoria și apoi după ce au conferat cu Kithener au plecat mai departe în Oranje. Se susține, că un membru al cabinetului englez ar fi declarat, că războiul se va termina în curând, dar nu cu victoria Anglezilor.

SCRISORE DIN BUDAPESTA.

— *Corespondință particulară a „Unirii”.* —

— *Erăși Crucea.* — Prigonirea studenților români.
— *Mărtea lui Tisza.* —

25 Martie 1902.

Săptămâna trecută s'a împlinit un an de la frumoasa mișcare a universitarilor în favoarea crucii. Chiar în ziua aniversării, universitarii au avut o întrunire, hotărînd a pleda și pentru mai departe în favoarea crucii, cel puțin în sensul propunerii actualului decan al facultății juridice, Concha. În senatul universității s'a luat concluzie, conform propunerii numitului decan, ca adevărata cruce să fie espusă în aula universității cu ocaziunea promoțiilor. Concluziunea a rămas numai pe hârtie, de aceea tinerimea a redactat un memorandum-protest și l'a prezentat Rectorului.

Rectorul nu l'a primit ca persoană oficială și în această calitate l'a rugat să abstea de la mișcarea pornită în anul trecut, căci acesta vine în contradicție cu regulamentul și disciplina universității. Ca persoană privată însă, l'a rugat să-l predece memorandumul, ca să-l cetască.

*

În fața viitorului congres internațional studentesc, ce se va ține de toamnă aici, ministrul de culte și rectorul universității au luat o poziție cât se poate de intransigentă față de viitoarea ținută a universitarilor români. Se discutase la congresul trecut ideea, ca studenții să se grupeze după naționalitate, iar nu după stat. Astfel universitarii noștri ar fi să se grupeze cu colegii lor din România. În acest sens apăruse în „Tribuna” un articol, din condeiul unui universitar din Germania (cum află din numărul ultim al „Tribunei.”) Universitarul din chestia ar fi făcut un lucru tare cuminte, dacă ar fi iscălit articolul din capul locului, crușându-l prin asta pe universitarii din Pesta de șicanările, cărora sînt espuși. Articolul a fost reproduș în parte de „Bud. Hirnap.” S'a alarmat totă publicistica maghiară, s'au făcut interpelări în dietă și Wlassich a promis, că va introduce cea mai severă cercetare. Tinerii Goga, Lupas, Moisil, au fost citați la rectorul unde li s'a făcut un lung interogator, al cărui punct de forță era articolul din

„Tribuna.” Sperez, că după ce autorul articolului se va insinua, cercetarea se va și sista. Înțeleg mânia patriotică a ministrului Wlassich; înțeleg furia presei jidano-maghiare, dacă studențimea română ar fi luat de fapt ceva decizii meritorice în acest punct. Dar toate acestea sînt cu deservire premature, când studențimea de aici nici n'a apucat a lua vre-un conclud hotărît relativ la atitudinea ei față cu congresul studentesc internațional.

De alt cum chiar „Bud. Hirnap.”, care a sulevat chestiunea, bate în retragere și nici cele alalte jurnale nu mai insistă asupra grozaveli primejdii, ce avea să sgdue din temelii unitatea politică a țării. . .

Deputatul Șerban și-a achitat în parte datorința luând studențimea în apărare. Zic în parte, căci multe mai erau de spus cu aceea ocaziune!

Ziarele de Sâmbătă aduceau știrea, că bătrânul Tisza e în agonie. Se aștepta, la sigur, că jurnalele de sara vor anunța deja mărtea știut fiind, că bătrânul bărbat de stat zace de vreme îndelungată foarte grav bolnav. Totuși nici chiar jurnalele de Duminecă dimineața nu comunicau încă trecerea lui Tisza din viață. Decedatul a îndurat chinuri grozave; chinurile agoniei au durat 43 de ore. Medicii susțineau viața în el cu injecții de oxigen, fără ca bolnavul să-și fi revenit în simțiri în întreg interval de 43 ore. Duminecă la 7 dimineața în sfârșit a murit. . .

Tatăl liberalismului, cel mai înverșunat dușman al naționalităților — s'a stins. Zdrobitorul de naționalități — zace rece și zdrobit, în sicriu. Patruzeci de ani de viață parlamentară lasă în urma-și cinci-sprezece ani de fost prim-ministru al țării.

Și după munca această uriașă, bătrânul Tisza nu lasă în urma-și simțite regrete, nici chiar la unguri. Tonul în care jurnalistică maghiară își lea adio de la puternicul stil al liberalismului, este aproape rece. Nu-l pot țerta lui Tisza nici mort, prea marea lui alipire pentru Viena și violența, cu care isbia în tot ce era contrar vederilor lui și a partidei sale. Dar presa maghiară convine în a recunoște decedatului un merit necondiționat, singurul merit: mâna de fier, cu care a cercat să sgrume ori ce manifestare a naționalităților.

Azi la orele 3 i-s'a oficiat serviciul funebru din partea superintendentului calvin Szász Károly, în fața unui public imens. Stropi de ploie picurau de pe streșini și de odată, ca din senin, un torent de grindină. Și iarăși s'a ivit apoi sora dulce de primăvară. De sară la orele 10 sicriul va fi dus la gară spre a fi transportat apoi la cripta familiară a familiei Tisza, în Geszt. Guvernul și parlamentul e reprezentat în număr frumos, spre a petrece în ultimul drum osemintele lui Tisza.

De mortui nihil. . .

Ași putea adauge „cu un dușman mai puțin,” dar nu e cuviincios. Și nici adevărat nu e, căci pentru noi e foarte adevărat aceea ce scrie „M-g” în primul ei de astăzi: „Nu mărtea lui Tisza am așteptat-o, ci a sistemului, căruia l-a dat naștere.”

Coresp.

Convocare.

Dni membri ai societății „Concordia”, se invită la adunarea generală, care se va ține Duminecă în 6 April st. n. 1902. la 2 ore d. a. în casele opidane (vechi).

PROGRAMUL:

1. Raportul de pe anul trecut.
2. Modificarea statutelor.
3. Eventuale propuneri.

Fiind de importanță p. 2. sînt rugați On. Dni membri a participa în număr cât de mare.

Blaș, 26 Martie 1902.

Teodor Onișor
președinte.

Augustin Grulța Iun.
notar.

Noutăți.

Din Arhidieceză. Dr. Ioan Sâmpălean, prof. de teologie, a fost numit asesor la tribunalul matrimonial pentru diececele sufragane.

Masa studenților. „Bihoreana” institut de credit și economii în Oradea-mare a dăruit 20 cor. Ioan F. Negruțiu profesor de preparandie în Blaș a dăruit de asemenea 20 cor. fondului pentru masa studenților de la gimnaziul nostru. După informațiunile noastre în scurtă vreme se va lansa un apel, pentru a se face colecte și contribuiri în favorul acestui fond. Nu ne îndoiim, că toți Români de bine și special aceia cari au studiat aci, vor răspunde cu bucurie acestui apel.

Din România. Regina Elisabeta a plecat Joi sara la Neuwied lângă mamă-sa, care era foarte grav bolnavă. Cum vestesce o telegramă din 24 crt. augusta bolnavă a repausat luni dimineața în etate de 77 ani. — Sâmbătă au sosit la București principele Frideric de Hohenzollern cu soția sa princesa Luiza. — Maestatea Sa Regele Carol a dăruit muzeului etnografic din București tunica, pe care a purtat-o în decursul campaniei glorioase din 1877/8, cum și mai multe alte obiecte de importanță istorică.

„Albina”, cel mai vechiu institut de credit, românesc, și-a ținut Sâmbăta trecută adunarea generală. Din venitul curat de cor. 258539-11 s'a destinat pentru scopuri culturale și de binefacere suma de cor. 13500 din acestia s'a dat fondului studenților miseri de la gimnaziul nostru suma îndatinată acum de mult de cor. 200. În direcțiune s'au ales dnl dr. Iancu Mețianu și dr. Ilie Ben.

Oșindă grea. Dl Balteș responsabil pentru redacția „Tribunei” și deținut în prisoarea din Cluj, cu prilejul unei noue pertractări a fost oșindit la doi ani temniță ordinară și 4200 cor. amendă. Oșinditul imediat după pertractare a fost internat în o celulă cu cinci criminali ordinar.

Mulțumită publică. Onorata Direcțiunea a institutului de credit și economii „Cordiana” din Foventea, a binevoit a dăruți școlii noastre gr. cat. din Nou-român suma de 5 cor. deci primescă pe această cale mulțamițele noastre sincere. În numele senatului scoastic Alexandru Bugner, preot greco-catolic.

Necrolog. † Niculae Mărincaș, preot gr. cat. în Secuieș, proprietar și membru în comitetul de reviziune la banca „Vlădeasa”, după grele suferințe a trecut la cele eterne Mercuri în 19 Martie la 7 ore p. m. în etate de 70 ani și al 50-lea an al preoției sale.

† Vasile Coșoc, preot deficient în Moș-Coșocani, a repausat la 3 crt. în etate de 72 ani în anul al 55-lea al preoției și al 2-lea al deficienței.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

PROVEDINȚA.

Traducere liberă din limba italiană.

(Continuare.)

V.

Eram pe la finea lui Septembre din anul al patrulea de când părăsiram Franța. Se apropia ziua fatală!

Intr'o diminéță am vestit lui Gaston că numai de cât trebuie să plecăm.

— Pentru ce să plecăm? Aici ne este foarte bine!

— Nu trebuie să perdem vremea, scăparea noastră e descoperită din nou. Am vădut umblând prin sat nisece ómeni suspecti — și de vom rămâne aici, nu e scăpare pentru tine....

Se sculă și mă urmă fără întârziere.

Lucru ciudat! Nefericitul își iubea foarte mult viața. Dumnezeu lasă în nebunie instinctul conservării.

— Unde mergem? — mă întrebă — cât ce ne urcaram pe tren.

— În Rusia.

La acesta el suspină adine. își răzimiă capul în un unghet și cădu în letargia obișnuită.

Călătoria pe tren dură o zi și jumătate, nu ne-am scoborit de loc din cupeș, Gaston nici nu și-a aruncat privirea afară pe ferăstră, rămase tăcut și numai odată m'a agrăit zicându-mi:

— E foarte frig.... Încă n'am ajuns?

— Mai avem de mers câte-va óre cu trenul, după aceea vom merge cât-va timp și cu trăsura. Nu voesc să pereurgem totă calea pe tren, ca nu cum-va să ne urmărescă cine-va. De aceea va fi bine ca scoborindu-ne din tren, tu să-ți acoperi fața cu ceva, așa în cât să nu te cunoască nime și să te puî cât de repede în căruță.

A doua zi sara la 8 óre ne scoboriram de pe tren la olaltă, ne urcaram repede într'o trăsura cu doi cai, cari se porniră numai de cât în galop.

După o cale de patru óre, trăsura se opri înaintea unei locuințe, unde nu era nici o lumină. Mă scoborii cu Gaston și conducându-l pe întunerec într'o chilie, când deschisei ușa mă întrebă:

— Unde simtem?

— Intr'un sat aproape de Moscva.

Și fiind că se mira de întunerecul ce domnia în întrégă casa, eu l-am răspuns, că temându-ne, nu cum-va să ne urmărescă cine-va — trebuia să ne ascundem cât se póte de bine.

Îndestulit cu acest răspuns și obosit fiind, se culcă în întunerec și adormi în un somn adinc.

VI.

Diminéța într'un târziu, Gaston se trezi. Razele strălucitoare ale sórelui de tómnă umpleau cu lumină viuă chilia în care se afla. Pe o ferăstră a balconului — puțin deschisă — ajungea până la dinsul mirosul de brađi al pădurilor din apropiere, și imbalsamând cu un miros plăcut aerul ce respira — produse asupra lui, fără ca să se fee samă, o dulce și misterioasă înfuiță.

Gaston își deschise ochii, dar vătămându-l lumina vină a razelor solarí. numai de cât și-l închise, și mai rămânând ast fel trezit cât-va timp în pat — i-se părea că e conturbat și răpit de mil de strigăte. pe cari le auđia el odinórá când se scula.

Era bucinul păstorilor, ciripitul paserilor, vuetul depărtat a páraelor și a morii, și mai de aproape larma unui prunc. Melodiele aceste țărănesci, glasurile aceste îi aduceau aminte de fericitele zile ale tinereții sale. El șopti cu o voce înădușită numele fiului său și al muierii sale, și apoi îl năpădiră lacrimile....

După un restimp se uită în jur de sine cu atențiune, și spre mai marea lui mirare observă, că el se afla în castelul strămoșilor săi, sub același acoperemint unde a gustat odinórá atăta fericire.... A recunoscut rind pe rind tóte obiectele ce-l încunjura, icónele sale, cărțile sale, mobilele. În urmă întorcându-și capul — vădu la căpătăiul patului pe muierea sa și pe medic, cari zimbind stăteau uitându-se la el.

— Ei bine, iubite conte, — zise cu glas voios medicul — pare că în diminéța asta te simțesci mai bine. Ai trecut peste pericol și ai scăpat de tot! Poți zice că ai bătut la ușile eternității....

— Ah! — reluă dómna Valgrand — și poți adauge că DTa ești acela, care l'ai mântuit, l'ai scăpat.

— Eú, Dómna!..... Dórá domnul conte e mântuit, e scăpat prin propria lui putere. Și când cuget la tóte motivele bune ce le are de a-și iubi viața, află că bine a făcut aceea ce a făcut.

— Scumpe Gaston — exclamă muierea cu iubire — scii tu că ne-ai ținut în mare nedumerire și că ne-ai făcut să suferim foarte mult? Scii că în deliriul tău nu mai cunoșceai pe biata ta muieră?... Acum mă cunoști, așa e? Nu te înspăimintezi mai mult de mine? Eú is aceea, care te iubesc cu atăta căldură și care înviez împreună cu tine!

— Să vedem cum e pulsul — adause medicul prindând pe Gaston de mână.

— Bine e domnule doctor? — întrebă contesa.

— E bine dómna, pulsul acesta ne spune, că domnul conte peste opt zile se va simți bine, peste opt zile va fi pe deplin sănătos.

Intr'aceea intră Germano — servitorul, se apropie de patul stăpânului său, se informă despre sănătatea lui, în modl cel mai firesc, ca și când ar fi un lucru obișnuit și ca și când ar fi făcut'o acésta și în ziua precedentă.

Gaston acum privia pe muierea sa, acum pe medic, nu-și putea veni în orí, îi părea că visézá. De odată tresări, și să îndreptă să sedă.... Dómna Valgrand se apropie de ferăstră, trase perdeaua și exclamă:

— Oliviero — vino și dá ziua bună la tatăl tău!

Îndată se deschise ușa și intră alergând în chilie un drăguț de copil, cam de trei ani și jumătate, care sări în pat, cuprinse grumazul lui Gaston și îi zise:

— Bună ziua, tată....

Era dinsul, era Olivier! Și ochiul cel mai ager al unei mame s'ar fi îngelat. Era același Olivier, pe care l'am vădu în ziua fatală, când tatăl său îl aduse în chilia mea. Avé aceeași ochi schinteitori și plini de grație, aceeași gură mică și suridătoare, același păr blond, cu un cuvint era perfect egal.

Gaston, mut și estatic — îl înghiția cu ochii, și tremurând de emoțiune îl strîngea la sinul său.

În fine, cu o mișcare repede, sfirtică blusa pruncului ca să-i vadă peptul, și cercând înzădar urma glonțului — ce el îl socotia mortal — cuprins de mirare și prea slab fiind, ca să supóte emoțiunii atât de violente, cădu leșinat pe pat cu pruncul în brațe.

VII.

Când Gaston își veni în orí, muierea sa și medicul ședeau lângă căpătăiul patului ér Olivier se juca pe lângă pat.

— Amicilor mei, — exclamă în urmă contele — ce s'a întâmplat? ce se întâmplă de presinte?

— Voesci să scii ceea ce s'a întâmplat iubite Gaston? — răspuse medicul — îți voi spune fără întârziere. DTa ai fost greu morbos, și ai avut un deliriú gróznic. Ceea ce se întâmplă acuma — veđi DTa. De odată cu recăștigarea sănătății ai recăștigat și rațiunea, și cu acésta fericirea. Éta totul.

— Tata s'a însănătoșat, tata nu se mai simțesc rău.... și eu is foarte îndestulit! zise Olivier — în vreme ce frunzăria o carte cu chipuri, ce a fost cumpérato Gaston de mult din Nantes pentru fiul său.

— Un deliriú!.... repeți contele.... Așa dară eú, dle doctor, am fost nebun? — adause fixându-l cu o privire neliniștită.

— Nebun de tot nu, dar nu-ți era capul la loc. Ai avut un deliriú puternic, în urma căruia în decurs de șese săptămâni ai trebuit să călătorești împreună cu amicul DTale Mariu.

— Numai șese săptămâni? Mi-se pare că au trecut veacuri de la ziua....

— De la ziua în care te-ai îmbolnăvit, intrerupse contesa, — întregind frasa. Oh! scumpul meu Gaston, și pentru noi au fost aceste șese săptămâni, veacuri de neliniște și durere.

— Șese săptămâni! — repeția mereú Gaston.

— O lună și jumătate de deliriú.... nu i-se pare destul domnului conte? reluă doctorul ridând.

— Dar de unde mi-a provenit deliriul acesta? întrebă Gaston curios.

— Mă voiú încerca să-ți aduc aminte eú — zise muierea cu ton indiferent. Ai fost mers cu Olivier la prânz la scumpul nostru amic din apropiere, timpul amenința cu furtune de mai multe zile și capul tău îți era tare îngreunat. După mâncare — cum mi-s'a spus — tu erai foarte vesel.

— Prea vesel — intrerupse doctorul.

(Va urma.)

HIGIENA CLERICALĂ

(după Dr. A. Stöhr.)

(Continuare.)

Unii oratori sau predicatori, în urma încordării de a vorbi, chiar și în decursul cuvântării, sînt acoperiți de sudori. Pentru aceea e recomandabil în timp de iernă, spre a nu espune corpul inferbintat la urmările cauzate prin recelă, ca să fie provădit cu o cămeșă de flanel, ori Jäger, și îndată ce își finesece vorbirea, să meargă acasă, să se ștergă de sudori pe tot corpul, îmbrăcând vesminte uscate.

Între simptomele incomodătoare, cari au influență mai cu samă asupra oratorilor începători, este și amețela și confuziunea, ce provine vedându-se pe amvon sus și față în față cu publicul. Aceste inconveniente neplăcute se pierd pe încetul prin dedare. Despre Bossuet se zice, că suferia de această boală și încă des, așa în cât cele dintâi propusețiunile ale cuvântării sale, se păreau că sînt scose ca cu clestele, și ochii și-i ține închisi ca cel ce doarme. Se pare că acesta provenia din frica de a nu ameți și a deveni confuz. Pentru aceea, cel ce se teme de amețirea pe amvon, e foarte consult, pentru încunjurarea acestui lucru, ca ochii să nu-i țină la început de loc fixați asupra publicului, ci privirea să și-o întocmească așa, ca și cum nici n'ar vedea pe auditori, și mai bine să fixeze cu privirea un obiect ôre care, în modul acesta se va simți de odată și pe neobservate domn pe situație.

La acest loc află de lipsă de a mai aminti o împrejurare de mare moment pentru oratorul, care are ocaziune de a vorbi mai des înaintea unui public mai mare, și acesta e ținuta oratorului față de public. Ori cât ar fi pe de o parte de laudat și preferit poziția din care vorbesc, dar trebuie să renunșem, că oratorul se simte cu atât mai liber și mai stăpân pe sine, cu cât îi succede mai mult de a se subtrage de privirile ascultătorilor și a se simți ca și singur.

Oratorul trebuie să-i fie egal, ori vorbește în fața unui public mare, ori mic; el n'are să se uite și să vadă curiozitatea de pe fața publicului; nu trebuie să-l impresioneze privirea scrutătoare a nimănui, nici să fie atent la anumite șoptiri; el la toate aceste trebuie să fie ca surd. Este sciint din esperință, cum-că și o masă de omenii — ascultători — ce aparțin unei clase mai bune, încă în anumite minute, face ceva mișcare, căreia dacă — mai cu samă începătorul — îi va da ceva atențiune, de sigur devine confuz; așa tusa unei persoane, dacă-i vei da atențiune, e în stare de a-ți nimici succesul ori cărei figură de artă aplicată în oratorie.

Deci până când oratorul nu se lasă conturbat prin anume incidente, atențiunea publicului, încă nu se lasă data pradă aceluia, pentru că cursul regulat și sigur a vorbirii duce cu sine sufletele ascultătorilor, fără a se pute opri de a examina anumite incidente; ochiul și urechia sînt legate strîns de persoana oratorului și simțirile prin urmare sînt așa de ocupate, în cât rămân nesimțitoare la întimplări de a doua ordine. Și numai împedecarea oratorului, privirea lui rătăcită ar pute fi cauza neatențiunii publicului.

Când observă oratorul o neliniște mai intensivă în public, fie la începutul, fie în decursul cuvântării sale, este foarte consult de a se folosi de o anumită astuție: adecă de a modera de o dată tonul și a vorbi de o dată încet. În urma acestei întorsături, fie care dintre ascultători va pândi cu atențiune încordată după fie care vorbă a oratorului și va cere ca să restitue liniștea și în jurul său între ascultători; pe această cale se face liniște perfectă și oratorul poate cu tăria să-și continue vorbirea. Astfel înțelepciunea te va duce mai curînd la scop, de cât dezvoltarea altei forțe. Înainte de ce a-și trece la tehnica proprie a cuvântării și mai înainte de a apela la explicațiile fiziologice de lipsă spre aceea, vreau a aminti și a trage atențiunea asupra însemnătății acesteia.

Sub cuvîntare ori predică, nu este a se înțelege numai acel product a spiritului, ce este înaintea noastră scris ori tipărit, ci și faptul oratoriei ca atare, adecă: opul artei calculat după măsura simțurilor noastre. Noi vom adecă de a produce impresiuni asemenea acelor, ce le reflectă și imprimă în sufletul nostru privirea mai de aproape a unei tablou bine lucrat; noi așteptăm ca oratorul să ne impresioneze prin o esecitare nouă și continuă a scalei cuvintelor lui, prin ritmul propozițiilor, prin coloritul tonului, prin mișcarea mânel și a brațelor, ca și prin puterea de mișcare a plămânii și a pieptului, și prin toate să ne răpescă cu sine.

Și deși idealul preotului ca predicator, nu trebuie să se asemene cu cel de comediant, totuși pot zice că un gest bun, bine aplicat, e o parte esențială a lucrării ajunse.

Și cu toate că centrul cultului divin e însuși sacral sacrificiul, totuși amvonul — predică — este și trebuie să fie una din cele mai principale agende de oficiu pastoral pentru întărirea și convingerea credincioșilor și alipirea către adevărata biserică și religiunea întregă, adevărată și necoruptă, cari numai prin predicare și instruire continuă pot prinde rădăcini adînci în sufletul credincioșilor, espuși eresiei și defecționării, lipsiți fiind de predică instructivă. De aceea preotul trebuie să instrueze acum dogmatice, folosindu-se pe lângă sciință de totă puterea și formele artei oratorice, nelăsând nefolosit nici un mijloc sau secret a tehnicii oratorice. Aceste pretind firesce ca preotul să aibă în continu o școală de esecitare metodică și a vócei și tonului, ceea ce până la un anumit grad și le poate însuși prin diligență continuă și așa va fi în stare de a suplini talentul înăscut.

Pentru talentele mari oratorice, cari ca și Savonarola, pot prin câte-va vorbe să sgudue inimile păcătoșe, ori ca s. Bernard, sînt în stare prin o privire sau o mișcare de mână, de a răpi cu sine pe ascultători, sau ca Bourdaloué, ce încep cuvîntarea ca un școlariu și o finia ca un profet — pentru unii ca aceștia nu se pot pune regule ori statori legi în cadrele teoriei ori a tehnicii; aceste talente mari își au metoda proprie individualității lor măsurate din grația lui Dumnezeu.

Abstracție făcînd înse de la acestia, rămâne ca adevăr, ce nu se poate resturna, cum-că nime nu poate să devină orator de succese pe amvon, carele nu și-a însușit o anumită deprindere prin ocupațiune și studiu continu

și cu minuțioasă pregătire. Spre acest scop oratorul trebuie să fie în curent cu vócea, cu formarea și formele tonului, ceea ce îi face posibilă învingerea anumitelor greutăți ce se ivesc ori pot să se ivescă în decursul predării. Are mare influență în oratorie, și modul cum te vei folosi de respirație în vorbire; ba e un moment plin și demn de compătimire lupta oratorului după aer, când nu se sci folosi de plămânile sale și de tonul său cu tact și metodă de la început și vine în poziția neplăcută de a intrerupe propusețiunile, și de a repeta singuratiche cuvinte. De aceea arta de a sci folosi capacitatea de prestațiune a plămânilor e de o valoare mare, atât cu respect la valoarea și efectul cuvîntării, cât și referitor la susținerea sănătății puterilor oratorului, cari nesciindu-le folosi, fac, cu părere de rău, ca predicatorul cu timpul să se despartă de locul plăcut a amvonului, unde prin nepricepere așa curînd și-a slăbit forțele.

Ca îndrumare practică pentru o folosire rațională a resuffării, a plămânilor și prin urmare a scalei de intonațiune, este și rămâne de a-și sci oratorul afla poziția corespunzătoare mai bine tonului și și organului său de vorbire și încă o poziție de tot naturală, neforțată, la începutul cuvîntării sale. Tonurile înalte, la începutul cuvîntării, sînt de a se evita, tocmai ca și la cîntare; pentru că tonurile și vócea înaltă pretind o pierdere și prin urmare o încordare mai mare a puterilor fizice, de cât tonurile joșe, și acest fapt fiziologic va avea valoare pentru acele părți din predicare, în cari oratorul, ca cu o armată rezervată, va trebui să-și desvólte și arete totă puterea sa, spre a străbate ca cu asalt asupra ascultătorilor. De cum-va predica, adecă cuvîntarea, de la început a pornit în o scală de ton prea înaltă, în atare cas foarte cu greu se vor pute evita momintele de nereușită, atunci, chiar, când lupta de a convinge trebuie să fie mai infocată, pentru că în atari mominte greșite, se schimbă de odată și coloritul tonului și modulațiunile organului devin nenaturale și se pierd; apoi schimbarea tonului în decursul vorbirii se întimplă cu anevoie și corectura succede rar.

A doua recerință în interesul accentuării și a respirațiunii, și contra căreia mai des să comit erori, este: ca oratorul să se sci folosi de la început până la fine de un „tempo“ liniștit, așa cât fie care cuvînt, ba fie care silabă să o accentueze după adevărata valoare. Și cu cât e mai mare spațiul în care vócea are să se învîrtă, și cu cât publicul e mai numeros, cu atât să se sci folosi și oratorul mai liniștit, mai precaut și sərbătorește, de acest mod a propunerii. În o biserică sau sală de tot spațioasă, tonul are lipsă de mai mult timp până ce ajunge să se frângă de boltitura sau de alt unghi ori columnă depărtată, de cât în un spaț mai mic, din care cauză oratorul, dacă voesce să fie audiat și ascultat în toate unghiurile, va trebui și din motive acustice să lase timp, ca cuvîntul său să ajungă la destinațiune, ca nu cum-va prin grăbirea și îngrămădirea accelerată a cuvintelor ce se succed, să deie ansă la disonantă și neînțelegerea acelor.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

Dr. Augustin Bunea: **Vechile Episcopii Românești a Vadului, Geogiului, Silvașului și Bălgradului.** Blaș 1902, pag. 152. prețul 2 cor. 50 fil.

Asupra acestei cărți eă cum se pronunță „Drapelul“ în nrul de la 18 Martie:

„*Vechile episcopii românești*“ este titlul unei scrieri istorice importante, apărute zilele aceste la Blaș și datorite condeiului savantului canonic mitropolitan Dr. Augustin Bunea. Scrierea acésta, care restabilește faptele istorice despre existența și fondarea episcopiiilor românești a Vadului, Geogiului, Silvașului (Prislop) și Bălgradului (Alba-Iulia) face epocă în istoriografia noastră bisericească. Dl Dr. A. Bunea elucidéză vremuri și ómeni, despre cari istoriografia noastră națională și bisericească până acum nu ne-a putut da deslușiri corecte.

De deosebit interes este apoi capitoul care tractéză despre episcopii calvinii românești, éráși o chestiune, care până acum a fost puțin lámurită. Scrierea conține detalii interesante și privitor la raportul Lugoșului și Caransebeșului cu Ardealul în cele bisericesti. Recomandám acésta scriere tuturor pe cari îi intereséză. Scrierea costă 2 cor. 50 bani și se pöte comanda direct din Blaș.

Teodor V. Pácățian: **Cartea de aur** vol. I. pag. 790. prețul 10 cor. Cuprinde lupta politică a poporului românesc din Ardeal, începând cu biserica românească sub principii calvinii și până la absolutism (1859). Tot ce a frámintat neamul nostru în decursul acestor mai mult de 200 ani, e adunat și publicat în acest volum, spre a ușura în chipul acesta munca tuturor acelora, cari vreaú să cunöscă trecutul sbuciumat a poporului românesc. De vnzare la autorul în Sibiu.

„**Semănătorul**“, Nr. 15 cu următorul sumar: Poesii inedite, M. Eminescu. — O sară, I. Gorun. — Muncitorul (poesie), A. Vlahuță. — Laleana (schită), V. Cioflec. — La pândă (poesie), St. O. Iosif. — De pe bărăganul preseii, Stroc. — În nópte (poesie), Ada. — Cântec, St. O. Iosif. — Codrului, I. Darie. — Răspunsuri, Red. Numérul 20 bani. Abonamentul 10 lei pe an. Abonamente se pot face și la redacția foil noastre, trimițându-se banii înainte cel puțin pe 1/2 an.

Ioan Bochiș: **Periculoși pentru stat,** narațiune populară scrisă de Conrad Bolanden. Gherla, editura tipografiei diecesane 1901. prețul 40 fil. + 5 porto. Scriere frumoasă și edificătoare, dar redată în o românească așa de rea, căt se miră omul, cum pöte scrie așa un preot român. Nu mai vorbim de celealalte condițiuni a ori cărei cărți: ortografia, aranjarea propozițiilor și a.

Două-spre-zece cântece de școlă pentru 3 voci egale, de Timotei Popovici, prof. de musică la seminarul „Andreian“. Caetul I. Prețul 50 bani. Editura librăriei archidieceesane. 1901. Conținutul: Rugăciune. — Cântec de primăvară. — Codrul frate de cruce. — Carul cu bol. — Ziua a apus. — Fetele casnice. — Țiganca. — Sint fecior sdravên. — Eú mă due codrul rămâne. — Imn ocasional. — Patru păstori. — Cântec la sf. Nicolae. — O recomandám cu căldură. Se pöte procura și de la tipografia din Blaș.

Adjutus secundus: **A bibliai történetek magyarázata, II. rész Ujszövetség.** Szatmár prețul 1 cor. 60 fil.

„**Enciclopedia Română**“, publicată din însărcinarea și sub auspiciile „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român“, de Dr. C. Diuconovich, prim-secretarul Asociațiunii. Vol. III. Fasc. XXVI. (Orleanu—Petri).

Acésta vastă publicațiune se apropie cu pași tot mai mari cătră sfirșit în cât în scurt timp vom pöte vedé terminat primul dictionar enciclopedic român.

Fascicolul din urmă, publicat după un interval scurt de abia câte-va săptămâni, cuprinde circa 2000 articole, și anume restul din lit. O și o mare parte a literei P.

Abonamentele se fac la W. Kraft în Sibiu și se primesc numai pentru publicațiunea întregă. Prețul de prenumerare: pentru un tom broșurat cor. 20.—, legat cor. 23.20 (în România: lei 25.—, resp. 28.50).

„**Convorbiri Literare**“, Nr. 3. Anul 36—1902. cu următorul cuprins: A. Naum, Povestea Vulpei (Cântul XIII. și XIV). — I. A. Bassarabescu, La vreme (nuvelă). — N. Iorga, Istoria lui Mihai Viteazul. Cap. I: Familia lui Mihai Viteazul. — S. Mehedinti, Geografia ca disciplină universitară (studiu). V. Babeș, Tuberculoza în familie (studiu). — Câte-va scrisori inedite de la Ioan Eliade, Costache Negri și Nicolae Bălcescu. — I. Bogdan, Alfabetul chirilic și noile teorii ale Dlu Elie Bărbulescu. — N. Iorga și Gr. Tașan: Comunicări mărunte.

Tit Chitul: **O fată de tarabostos,** roman de pe timpul Dacilor. Gherla 1901. tom. I. pag. 269. tom. II. pag. 267. prețul 3 cor. Autorul acestui interesant roman dá doveđi de cunoscințe frumöse despre strămoșii nostri a căror viață ne-o descrie într'un chip atrăgător, care ține încordată atențiunea până la sfirșit. Paguhă, că limba și stiul sint adese așa de străine firii grainului românesc.

Suplex libellus Valachorum, text original și traducere făcută de Dr. Elie Dăianu. Sibiu 1901. pag. 67. prețul 1 cor. Se pöte procura și de la Tipografia archidieceesană.

Emil Bongaud: **Mama sfintului Augustin,** traducere de Salba, tipărită cu chelutela și îngrijirea dlu prof. Dr. E. Dăianu. Un prețios volum de 494 pag. hârtie fină, tipar curat, prețul broș. 3 cor. legată în lux 4 cor. Se pöte procura de la editor și tipografia archidieceesană, alăturând și spesele de porto postal 30 fil.

A apărut:

PROHODUL
Domnului nostru ***
****** Isus Christos**

sau

Urmarea Mănecatului
din sfinta și marea Sâmbătă.

Blaș 1902.

Prețul: 30 fileri.

Posta „Unirii“.

I. C. în Bp. Regrete, prima nu corespunde, ér a dóna a apărut deja de mulțor în românește.

Am primit și achitám abonamentele plătite de la:

Ciula-mare pe 1896 sem. I. Meseș-Sân-Georgii pe 1900 și 1901 sem. I. Tasná-Szilvás pe 1901 sem. 2-lea. Telciú, Válióra, Spánlaca, Ormenișul-de-câmpie și Pogăcea pe an. 1901. Izgariú, Cluș și Rodna-nouă pe an. 1902. Băiuș pe an. 1902 sem. I.

Editor și redactor răspundător:

Aurel C. Domșa.

A apărut:

SE. EVANGELIE

a Domnului și Dumnezoului nostru Isus Christos,

revédută după originalul grecesc și acum întâia dată tipărită cu litere străbune în zilele preainălțatului Împérat al Austriei și Rege Apostolic al Ungariei Francisc Iosif I. cu binecuvintarea Preasfințitului nostru Archiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș Dr. Victor Mihályi de Apșa.

Blaș 1900.

De la sfinta Unire 200.

Prețul unui esemplar costă crudo: **17 cor.**, broșurat: **17 cor. 30 fil.**, ér legat în pele roșie, cu cadru aurit pe table, cu cei patru Evangeliști, cu cruce și cu copcie: **25 cor.** Legătură mai elegantă se compută după calitatea peleii și a decorațiunilor, cari se vor dori.